

סיכומי הדרך היומי

בפיך (קידושין ל')

מחודדים

ת"ר ושגנתם שיהיו דברי תורה

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מרת פייגע ציפורה גאסט ע"ה בת ר' מרדכי אשת ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לשמיעת הסיכומים: 0799-379-634

נא להתפלל עבור פינחס בן פייגא מרים

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

דבר המערכת

שבת קודש פרשת כי-תבא כ"א אלול תשע"ה

דף י"ד ע"א

בעי רבא: אמר 'הריני נזיר לאחר כ' יום ונזיר מעכשיו' - האם חלה מיד הנזירות שקיבל שניה, וימנה כ' יום, ויניח מנין זה וימנה ל' יום לנזירות הראשונה, ואח"כ ימנה עשרה ימים להשלים נזירות שהתחיל קודם, ואז יביא שתי קרבנות לשתי הנזירות. או כיון שאם יעשה כן לא נשאר אלא עשרה ימים להשלים נזירות הראשונה, מפרשים כוונתו שרוצה שעשרים ימים הראשונים יהיה מותר באיסורי נזיר, ורק אחר שישלים נזירות שקיבל ראשונה תתחיל נזירות השניה. [ומה שאמר שמקבלה 'מעכשיו' היינו שמקבל מעכשיו על לאחר כך].

אם תמצא לומר בנזירות מועטת שלא קיבל עליו נזירות בכ' ימים הראשונים, בנזירות מרובה מהו, כגון 'הריני נזיר לאחר כ' יום, ומעכשיו ק' יום', כיון שאם ימנה מעתה כ' לנזירות הק', ויפסיק לסתם נזירות שהיא ל' יום, ישארו להשלמת נזירות הק' שמונים יום, מסתבר שכוונתו שתתחיל נזירותו מיד, או שגם בזה כוונתו שלא תחול אלא לאחר נ' יום - שאז ישלים נזירות סתם, ויהיו ק' הימים רצופים. ואיבעיא זו נפשטה מבריייתא ששנינו בה בפירוש שנזירות ק' יום חלה מעכשיו.

אם תמצא לומר בין בנזירות מרובה בין בנזירות מועטת חלה נזירותו מעתה, שאין הנזירות שחלה לאחר כ' נחשבת להפסק - כיון ששתי הנזירות שוות, יש להסתפק, באמר 'הריני נזיר לאחר כ' יום, ונזיר עולם מעכשיו', שסתם נזירות שלאחר כ' נחשבת הפסק באמצע נזירות עולם, ולכן שמא כוונתו היא שעכשיו יהא מותר ביין ובתגלחת ובטומאה, ולא תתחיל נזירות עולם אלא לאחר שיגמור הנזירות (והיינו לאחר נ' יום מעתה).

אם תמצא לומר 'הריני נזיר לאחר כ' ונזיר עולם מעכשיו, חלה עליו מיד נזירות עולם, כיון שיכול להשאל על הנזירות שלאחר כ' ולא יהיה הפסק באמצע נזירות עולם, יש להסתפק, באמר 'הריני נזיר שמשון לאחר כ', ונזיר סתם מעכשיו', כיון שאין שאלה לנזירות שמשון

ושמחת בכל הטוב

אין ברירה המצב מחייבו לעבור את הים, הזמן דוחק, מוכרח הוא לחצות בספינה את הים הגדול בדרך ארוכה ומסוכנת, בעוד ימים ספורים חייב הוא לעזוב את ארצו ומולדתו, מתוך בהלה ודחיפות לא עלה בידו לארגן די דברי מאכל משקה וביגוד המתאים לימי המסע, ארז הוא מן הבא בידו.

בהתקרבו לנמל הימי החלו לינשוב בפניו רוח פרצים של הים הפתוח וכמעט שאיימו להפילו ואף הצליחו לפזר את חפציו לכל עבר, בראותו כל אלה חשכו עיניו לנוכח הסכנה האיומה המרחפת על פני נסיעתו בים הסוער! ואז אומץ בליבו ואמר: אין ברירה מוכרחים להפליג!

בהגיעו לנמל וראה שה"אניה" האמורה לנבט אותו למחוז חפצו אינו אלא ספינת דייג עלובה, זעקת אוי ושבר נפלטה מפיו וכי בספינה קטנה זו אצליח להגיע למחוז חפצי? בעודו עומד ומהרהר נחרשו אזניו למשמע הצופר המחריד של הספינה המבשר על תחילת ההפלגה, ובעודו שעומד ומתמיה על הספינה העלובה, נשמעו צעקות לנגדו שמעוררין אותו כמי שהוא באמצע חלום מפחיד: הלו! מדוע אתה חולם? תעלה על הספינה! חייבים לזוז.

חיש מהר זינק על סיפון האניה ובחן את תכולתה, ואז כל הפחדים והחששות שחשש עד עתה נגמדו לעומת הידיעה שלאניה זו אין מלח ומנהיג מומחה היודע לנווט היטב את מסע ההפלגה! המפרשים נתונים ביד הנוסעים הפוחזים כטוב בעיניהם, ועוד ברוח סערה כמו המתחולל כעת ובאניה קטנטנה זו אני עוד עלול להימנות בין התפריט לארוחת התנינים השורצים בכל פינה!

חששותיו גברו בחזיון מוחו על סכנת הדרך האורבות להם בשודדי הים המסתתרים בספינות שלהם במרחבי הים ובמכשולי הגלים האינסופיים המאיימים בגל אחד להפוך את כל תכולת הספינה על פיה, בצעדים זריזים ונחושים מטפס הוא במהרה על תורן הספינה הגבוה המשתררב ממרכז הסיפון ופורש ממחטה אדומה וזועק בקול רם מקירות לבו:

הצילו! הנמצא פה מי אשר יודע לנווט את הספינה למחוז חפצונו בטחה ובשלום!!! הצילו הצילו!

הנמשל מובן מאליו...

כתוב בישיעה (מ"ג ט"ז) כה אמר ה' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה, ואיתא בספ"ק (קדושת לוי ועוד בשם משנת חסידים פ"א מ"ב) דהנותן בים דרך זה חודש אלול, בחודש אלול אנו מגיעים לשפת הים השנה עומדת להסתיים, כל מה שהיה עד עכשיו וכל מה שיש בידינו וכל ההצלחות שהשגנו בשנת תשע"ה וכל מה שיש בידינו הכל היה מכח הכתיבה והחתימה של ר"ה ויה"כ שעבר, אין זה קובע שום דבר על שנה הבאה עלינו לטובה, אין שום מוחזקות ואין שום חזקות.

וכשעומדים על שפת תשע"ה ומסתכלים על העומד לקראתנו - ונתנה

המשך בעמוד 8

ודאי לא כיון לקבל עליו נזירות מעכשיו, כדי שלא יהא הפסק, או שאינו מקפיד בהפסקה.

איבעיא: אמר 'אהא כדורו של משה בז' אדר' - האם כוונתו כיום שמת, שמסתמא מחמת הצער קיבלו עליהם רבים נזירות, או כוונתו כיום שנולד משה, וקיבל עליו שמחה.

שנינו לעיל: אמר 'הריני נזיר כשיהיה לי בן, ונזיר', התחיל מונה את שלו ואח"כ נולד לו בן, מניח את שלו ומונה את שלו בנו ואח"כ משלים את שלו. נטמא בימי בנו: לרבי יוחנן - סותר גם נזירות שלו, שנזירות אחת ארוכה היא כיון שעדיין לא השלים מניינו. לריש לקיש: אינו סותר את שלו, ששתי נזירות הן.

דף י"ד ע"ב

נצטרע באמצע נזירותו, שהדין הוא שימי חלוטו אין עולים למנין נזירות, ובאמצע ימי חלוטו נטמא במת - לרבי יוחנן סותר ימי נזירותו שמנה קודם ימי צרעתו, שהרי עומד באמצע נזירות, לריש לקיש אינו סותר, שימי הצרעת אינם ימי נזירות.

נזיר שמנה כ' יום וגילחוהו ליסטים - צריך למנות ל' יום עד שמגלח ומביא קרבנותיו, שאין גידול שער פחות מל' יום. נטמא אחר שנשלמו ל' ימי נזירותו, באמצע ימי השלמת גידול שער - לרב: אינו סותר ימי נזירותו אפילו לרבי יוחנן, כיון שכבר נשלמו ימי נזירותו, ואינם אלא ימי השלמת גידול שער. לשמואל: אפילו לריש לקיש סותר הכל, שלא אמר שאינו סותר אלא בשתי נזירות שונות, אבל כאן נזירות אחת היא.

נטמא אחר שנזרק דם קרבנו קודם שיגלח: לרבי אליעזר שתגלחת מעכבת לסיים נזירותו - כנטמא בתוך ימי מלאות, וסותר ימיו הראשונים. לחכמים שאין תגלחת מעכבת - נסתיימה נזירותו בהבאת קרבנותיו, ומותר לשתות ביין ולטמאות למתים בלא גילוח, והפסיד מצות גילוח.

נזיר שכלו ימיו ועדיין לא הביא קרבנותיו (בסתם נזיר היינו ביום ל"א ואילך) - לוקה על הטומאה (אך אינו סותר). על התגלחת ועל היין - לרבי יוסי בן חנינא אינו לוקה, שרק בטומאה נאמר 'וטמא ראש נזרו' - אף שכבר שלמו ימי נזירותו ואינה נזירותו תלויה אלא בראשו, והיינו שעדיין לא גילח על קרבנותיו. [אבל הביא קרבנותיו אע"פ שלא גילח אינו לוקה לחכמים שאין תגלחת מעכבת - שכבר נסתיימה נזירותו], אבל לתגלחת ויין אין פסוק לרבות שלוקה עליהם אף בימים אלו. והגמרא פרכה את דבריו מברייתא ששנינו בה שאף על תגלחת ויין הוא לוקה.

יום ראשון פרשת נצבים כ"ב אלול תשע"ה

דף ט"ז ע"א

'הריני נזיר לכשיהא לי בן ונזיר ק' יום' - נולד לו בן עד ע' יום לנזירותו, חלה עליו נזירות בנו, וימנה ל' יום, ועולים לו גם לנזירותו כיון שמובלעים כל הל' בתוך הק', ויגלח ויביא ב' קרבנות. נולד אחר ע' יום - יפסיק מנין נזירותו, וימנה ל' יום לנזירות בנו, ושוב ימנה הימים החסרים להשלים נזירותו, ויגלח על שניהם לאחר שישלים כל המנין. [ובדעת הירושלמי יש להסתפק, האם בכל אופן ימי נזירות בנו עולים גם לנזירותו, אף שאינם מובלעים לגמרי].

נולד הבן ביום השבעים - לרב אותו היום עולה גם לנזירות בנו, שמקצת היום ככולו, ונמצא שיום ל"א לנזירות בנו שהוא יום תגלחתו והבאת קרבנותיו הוא ביום ק' לנזירות שלו, וכיון שעולה לו תגלחתו ביום זה לנזירות בנו עולה לו

גם לנזירות שלו, ואינו צריך להמתין למחרת, כפי שהיה לולי נולד בנו. [כיון שמדאורייתא בכל אופן היה יכול לגלח ביום ק', שמקצת היום ככולו, ורק מדרבנן גזרו שימתין למחרת אטו מי שנזר ק' יום שלמים, ולכן באופן זה שמגלח לנזירות בנו העמידו על דין תורה שעולה תגלחתו גם לנזירות שלו].

דברי רב הם לא כתנא שבמשנתנו, אלא כתנא אחר - שבמשנתנו שנינו שאם נולד אחר ע' אין ימי נזירות בנו עולים לו לנזירות שלו, והיינו אף אם נולד הבן ביום ע"א, ואילו לרב גם אם נולד ביום ע"א מקצת היום עולה לנזירות בנו, ומסתיימים ל' ימי נזירות בנו ביום ק' - יחד עם נזירות עצמו, ומגלח על שניהם ביום ק"א. אלא בהכרח שיום הלידה אינו עולה לנזירות בנו, כיון שנמשך יום זה אחר ימי נזירות שלו [ורק בקיבל על עצמו סתם נזירות, וגם נזירות כשנולד בנו, אם נולד ביום שהתחיל נזירותו עולה לו יום זה גם לנזירות בנו, ומובלעים שלשים ימי הנזירות שלו ושל בנו יחדיו - כיון הוא יום תחילת הנזירות. וכן אם סיים נזירותו יכול למנות שאר היום לנזירות הבאה, אבל כאן שהוא עדיין באמצע נזירותו נמשך יום זה אחר הימים הקודמים], ואינו מתחיל למנות לנזירות בנו אלא למחרת, ולכן אם נולד ביום ע"א מונה מיום ע"ב ומסתיימת נזירות בנו ביום ק"א, ולכן אין עולים לו ימי נזירות בנו לנזירות שלו.

דף ט"ז ע"ב

קבר מתו לפני הרגל ג' ימים - מבטל דין שבעה [ולהלכה אפילו שעה אחת]. לבטל דין שלושים - לת"ק דווקא אם קבר מתו ח' ימים קודם החג, שכבר נהג יום אחד שלושים, ואז מותר לספר לכבוד הרגל, ואם לא סיפר בערב הרגל אסור לספר אחר הרגל. לאבא שאול - די בז' ימים לבטל שלושים, שמקצת היום ככולו. ואף אם לא סיפר ערב הרגל מותר לספר אחר הרגל.

אין ליישב דברי רב (הג"ל בעמוד א') לפי שיטת אבא שאול - שזא רק באבילות שהיא מדרבנן הקיל אבא שאול שמקצת היום ככולו, ועולה לו יום השביעי מקצתו לדין שבעה ומקצתו לדין שלושים, אבל לא בנזירות שהיא מדאורייתא. **שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה הפסח ביום השני, ואח"כ ראתה -** אינה אוכלת קרבן פסח. לרבי יוסי אע"פ שנטמאה משכב ומושב למפרע פטורה מלעשות פסח שני. ושני דרכים בטעמו: א. מדאורייתא מקצת היום ככולו, ונמצא שהפסח נעשה בטהרה, שכבר עשתה שימור, ואינה מטמאה למפרע אלא מדרבנן. וכן סובר רב אושעיא. ועל פי שיטה זו אמר רב דבריו לגבי נזירות שלו ובנו. ב. אין אומרים לגבי שימור מקצת היום ככולו, ומטמאה מדאורייתא למפרע, אלא טומאת התהום מותרת בקרבן פסח, שכשם שאם עבר על טומאת מת שבתהום ולא נודעה טומאתו רק אחר הקרבת הפסח יצא ידי פסחו, גם בזיבה שאין טומאתה נודעת אלא לאחר ההקרבה יצאה ידי פסחה.

לדרך הראשונה בדעת רבי יוסי, שמקצת היום ככולו, זכה גמורה שייך רק בשופעת ג' ימים זה אחר זה, או שראתה שלשה ימים כל זמן שקיעת החמה, שאין מקצת היום לשימור.

הדרן עלך הריני נזיר

יום שני פרשת נצבים כ"ג אלול תשע"ה

דף ט"ז ע"א

פרק שלישי - מי שאמר

מי שאמר 'הריני נזיר' מגלח יום שלושים ואחד, ואם גילח ביום

שלושים יצא - לרב מתנא: מדאורייתא נזיר ל' יום, ומעיקר הדין מגלח ביום ל' שמקצת היום ככולו, אלא מדרבנן מגלח ביום ל"א. לבר פדא: מדאורייתא נזיר כ"ט יום, ולכן אם גילח ביום ל' יצא, ולכתחילה יגלח ביום ל"א, גזירה משום המקבל נזירות ל' יום שאסור לגלח ביום ל'.

'הריני נזיר שלשים יום' - אם גילח ביום שלושים לא יצא, שקיבל עליו שלושים ימים שלמים. [ואף לרב מתנא שמקצת היום ככולו - כיון שגם נזיר סתם הוא נזיר ל' יום, הרי ייתר בלשונו באומרו שיהא נזיר 'שלושים יום', והרי זה כאומר 'שלושים יום שלמים'].

מי שנזר שתי נזירות, מגלח הראשונה ביום ל"א, והשנייה ביום ס"א (כנ"ל בנזירות אחת). ואם גילח הראשונה ביום ל' מגלח השנייה ביום ס', ואם גילח השנייה ביום נ"ט יצא - לרב מתנא: כיון שגילח ביום השלושים מיד מתחילה נזירות שניה, שמקצת היום ככולו, ויום הל' עולה לו לכאן ולכאן, ולכן מגלח ביום ס' שהוא יום ל"א לנזירות שניה, ובדיעבד אם גילח ביום נ"ט שהוא יום ל' יצא, שמקצת היום ככולו. לרב פדא: כיון שמדאורייתא נזיר רק כ"ט יום, כיון שגילח ביום ל' מיד מתחילה נזירות שניה, ועולה לו יום ל' לנזירות שניה.

'הריני נזיר' ונטמא ביום ל' - לחכמים סותר את הכל (לרב מתנא מדאורייתא, לרב פדא מדרבנן) לרבי אליעזר אינו סותר אלא שבעה, שסבר מקצת היום ככולו, ומונה ז' כדי שיבא קרבנו בטהרה.

'הריני נזיר ל' יום' ונטמא ביום ל' - סותר את הכל גם לרבי אליעזר, כיון שאמר בפירוש ל' יום היינו ל' ימים שלמים.

'הריני נזיר מאה יום' ונטמא ביום המאה - לחכמים סותר את הכל, לרבי אליעזר אינו סותר אלא ל' יום, שדרש 'את תורת הנזיר ביום מלאת ימי נזרו' - אם נטמא ביום מלאת תן לו תורת נזיר. נטמא יום ל"א - לחכמים סותר ל' יום מדרבנן, כיון שהוא יום הבאת קרבנותיו, גזירה משום האומר 'הריני נזיר' ונטמא ביום הל' שהוא יום הבאת קרבנותיו מעיקר הדין. לרבי אליעזר אינו סותר אלא ז', שלא גזר יום ק"א אטו יום ל', כיון שגם הנטמא ביום ל' אינו סותר, כיון שסובר מקצת היום ככולו.

דף ט"ז ע"ב

מי שנזר והוא בבית הקברות [או שהיה טמא], אפילו היה שם ל' יום אינם עולים לו ממנין ימי הנזירות, ואינו מביא קרבן טומאה לאחר שנטהר. יצא ונטהר, וחזר ונכנס לבית הקברות אפילו בו ביום שנטהר, עולה לו יום זה מן המנין, ומביא קרבן טומאה. לרבי אליעזר דווקא אם נכנס ביום השני לטהרתו, שנאמר 'והימים הראשונים יפלו' - עד שיהיו לו ימים ראשונים בטהרה.

נזר בבית הקברות - לרבי יוחנן נזירות חלה עליו ולוקה, ואין צריך לחזור ולקבל עליו נזירות, לריש לקיש אין הנזירות חלה עליו, וכשיטהר צריך לקבל עליו נזירות מחמת נדרו. [ודי בקבלה מועטת, כגון 'הריני כמו שנדרתי'. ועובר בבל תאחר אם אינו מקבל עליו נזירות מיד כשיטהר], וראה להלן (י"ז). מסקנת פירוש מחלוקתם.

יום שלישי פרשת נצבים כ"ד אלול תשע"ה

דף י"ז ע"א

ברייתא: אין בין נזיר טהור שנטמא, למי שקיבל עליו נזירות בבית הקברות - אלא שהמקבל נזירות בטומאה יום שביעי שלו עולה לו למנין נזירותו, כיון שאינו חייב בקרבנות ביום השמיני [ואף שעדיין טבול יום - טומאה קלה זו אינה

מעכבת מלחול נזירותו], משא"כ נזיר שנטמא לא חלה עליו נזירות טהרה עד יום ח'. [עיין להלן י"ח. דהיינו שיטת רבי, אך רבי יוסי ב"ר יהודה חולק].

מחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש בנזיר שקיבל עליו נזירותו בעודו בבית הקברות היינו אם לוקה על טומאתו, אך לכו"ע נזירות חלה עליו מיד, שאם לא כן איך חלה עליו נזירות ביום ז' הרי לא קיבל עליו נזירות [שהרי התנא בברייתא שהובאה לעיל בא ללמד ההבדלים בן נזיר שנטמא לטמא מתחילתו, והיה צריך לפרט גם שטמא מתחילתו צריך לקבל עליו נזירות כשיטהר], אך לכו"ע לוקה על תגלחת ושתית יין, ופרכו דברי ריש לקיש מברייתא ששנתה כדברי רבי יוחנן שלוקה גם על תגלחת ויין.

איבעיא אם נזיר בבית הקברות צריך שיעור שהייה למלכות, כגון נזיר שנכנס לבית הקברות בשידה תיבה ומגדל, או טהור שנכנס בשידה תיבה ומגדל וקיבל שם נזירות, ובא חבירו ופרע מעליו המעזיבה, אם למדים מהנטמא בבית המקדש שצריך שיעור שהייה כדי להלקותו. ונשארו בתיקו. אבל נזיר טהור שנכנס לבית הקברות, או שקיבל עליו נזירות בבית הקברות בודאי אין צריך שהייה, שהרי התרו בו שלא יכנס או שלא יקבל עליו נזירות שם.

דף י"ז ע"ב

איבעיא בקיבל עליו נזירות בבית הקברות אם צריך גילוח ביום שיוצא מטומאה לטהרה, וכדין נזיר טהור שנטמא, או כשם שאינו מביא קרבן - שנתמעט מפסוק - כך גם אינו מגלח (ולהלן י"ח. נפשטה האיבעיא).

ברייתא: כשם שמצינו בנזיר טהור שנטמא שאין ימי טומאתו עולים למנין נזירותו, אף מצורע מוחלט אין ימי חלוטו עולים לו, כיון שדומים במה שכשנטהרים מגלחים ומביאים קרבן, ואע"פ שאינם דומים לגמרי - שימי טומאה מבטלים הימים הקודמים משא"כ ימי חלוטו אינם מבטלים הימים הקודמים [כפי שדרשו להלן שרק טומאה סותרת ולא גילוח, וכמו כן - ולא צרעת], למדים מטמא שקיבל עליו נזירות, שאף ששערו עומד להתגלח מחמת נזירותו, אף על פי כן אין ימי טומאתו עולים לו למנין, קל וחומר לימי חלוטו שאין שערו עומד להתגלח מחמת נזירותו - שהרי מגלח לצרעתו ביום טהרתו, שאין ימיו עולים לו מן המנין. [אמנם ימי הסגרו ודאי עולים לו, שהרי אינו זקוק לגלח אחריהם]. ורצו לפשוט מכאן שטמא שקיבל עליו נזירות טעון גילוח אחר טהרתו, ודחו שהכוונה היא שאדרבה, כיון שאינו מגלח לאחר טהרתו, שערו עומד להתגלח בסיום הנזירות.

יום רביעי פרשת נצבים כ"ה אלול תשע"ה

דף י"ח

ברייתא: 'וטמא ראש נזרו וגלח ראשו ביום טהרתו' - דווקא נזיר טהור שנטמא טעון העברת שער והבאת ציפורים, ולא זה שקיבל נזירותו בבית הקברות, שלולי המיעוט היינו אומרים שקל וחומר הוא מנזיר טהור שנטמא. ונפשטה האיבעיא (י"ז): שטמא שקיבל נזירות אינו צריך להתגלח קודם שמתחיל נזירות טהרה.

נאמר בנזיר שנטמא ונטהר 'זכפר עליו מאשר חטא על הנפש וקדש את ראשו ביום ההוא'

לרבי: ביום שמיני שהוא יום הבאת קרבנותיו, וכפשטות משמעות הפסוק.

לרבי יוסי בר יהודה ורבי אליעזר: ביום השביעי שהוא יום תגלחתו, ודרש זאת מיתור 'ביום ההוא'. ולרבי - היתור

מלמד שכבר מתחילת יום השמיני שכבר ראוי להביא קרבנותיו מתחילה נזירות טהרה, ואף קודם שהקריבם. ואם לילה מחוסר זמן - מתחילה נזירותו מהבוקר, ואם אינו מחוסר זמן - מתחילה מבלילה.

לחכמים: אחר הקרבת חטאתו, ואף קודם שהקריב אשמו ועולתו. אף שכל אשמות שבתורה מעכבות זו אינה מעכבת, שנאמר 'והזיר... והביא כבש בן שנתו לאשם' - קודם שהביא אשמו חלה נזירות טהרה. [ונצרך גם הלימוד מ'ביום ההוא', עיין בתוס'].

לרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה: אחר הקרבת חטאתו ואשמו. שדורש 'והזיר... והביא...' - אימתי הזיר כשהביא. אבל עולתו אינה מעכבת, ודורש זאת מיתור 'ביום ההוא'. ולחכמים א"צ פסוק שאין עולה מעכבת, כיון שבאה רק לדורון.

נטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי אינו מביא אלא קרבן אחד, נטמא בשמיני וחזר ונטמא בשמיני - לרבי ורבי יוסי בר יהודה ורבי אליעזר: מביא קרבן על כל אחד ואחד, כיון שכבר חלה עליו נזירות טהרה, וכבר יצא לשעה הראוי להביא קרבן. לחכמים: אם נטמא קודם שהביא חטאתו - מביא קרבן אחד, שהרי עדיין לא חלה עליו נזירות טהרה. לרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה: אם נטמא קודם שהביא חטאתו ואשמו - מביא קרבן אחד, שהרי עדיין לא חלה עליו נזירות טהרה.

יום חמישי פרשת נצבים כ"ז אלול תשע"ה

דף י"ט ע"א

דרש רבי אלעזר הקפר ברבי: 'וכפר עליו מאשר חטא על הנפש' - אף נזיר טהור חוטא, שציער עצמו מן היין, וק"ו למצער עצמו מכל דבר. ואף נזיר טהור חוטא, ונקט זאת הפסוק בנזיר שנטמא - מפני שהוא שנה בחטא.

אשה שנדרה בנזיר ונטמאה, והפרישה שתי תורים לעולה ולחטאת, והפר לה בעלה - החטאת קרבה, ואף אם הבעל עוקר הנדר מעיקרו, כיון שחטאה במה שציערה עצמה מן היין, אבל העולה אינה קרבה, לרבי ישמעאל - שעולת נזיר אינה דורון, אלא חלק מהכפרה והבעל עוקר הנדר. [אך דווקא החטאת קרבה על חטא שציערה עצמה, כיון שחטאת העוף באה גם על הספק, בעלילה כל דהוא קרבה, משא"כ עולה. ואילו הבעל גוזז מכאן ולהבא - גם העולה תקרב, ואף האשם, כיון שבשעת טומאה היתה נזירה], ולחכמים שהעולה דורון גם אותה יכולה להביא.

קיבל עליו נזירות בבית הקברות אף אם היה שם ל' יום, אין עולים לו למגין הנזירות, יצא והזה שלישי ושביעי וטבל חלה עליו נזירות טהרה, ולת"ק אפילו חזר ונכנס בו ביום מביא קרבן טומאה, ולרבי אליעזר אינו מביא קרבן טומאה אם נכנס בו ביום, אלא אם נכנס ליום המחרת, שנאמר 'והימים הראשונים יפלו' - עד שיהיו לו ימים הראשונים, שיסתור לכל הפחות ב' ימים.

דף י"ט ע"ב

נזיר טהור שנטמא ביום ראשון לנזירותו - לעולא גם לרבי אליעזר סותר נזירותו, ודווקא מי שנזר בטומאה ונטהר אינו סותר פחות מב' ימים, משום שנאמר 'והימים הראשונים יפלו כי טמא נזרו'. ופרכוהו מברייתא שמפורש בה שגם בנזיר טהור שנטמא, לרבי אליעזר אינו סותר אלא אם נטמא ביום שני שאז יש 'ימים הראשונים'.

'הריני נזיר מאה יום' ונטמא ביום אחרון - לרבי אליעזר אינו

סותר כל הימים, שנאמר 'והימים הראשונים יפלו' - מכלל שיש אחרונים. [אבל סותר ל' יום, שדורש 'זאת תורת הנזיר ביום מלאת' - נטמא ביום מלאת תן לו תורת נזיר]. נטמא ביום צ"ט - סותר ימים הראשונים, כיון שיש ימים ראשונים ואחרונים.

לרבי אליעזר שנזיר שנטמא חייב חטאת רק כשיש ימים הראשונים של טהרה היינו לאו דווקא שנטמא ביום השלישי לנזירותו, שיש יום אחד שלם, אלא הוא הדין אם נטמא ביום השני, אע"פ שיש רק שני חצאי ימים, שנאמר 'יפלו' ומשמע נפילה כל שהיא.

נאמר 'והימים הראשונים יפלו' ולא 'וקדש ראש נזרו ביום ההוא מלבד ימים הראשונים' - שאילו לא נכתב 'יפלו' היינו סוברים שאין די בנפילה כל שהיא אלא צריך יום אחד שלם, ואילו לא נכתב 'ימים' אלא 'והראשונים יפלו', היינו סבורים שגם אם נטמא ביום הראשון סותר. [ומה שנאמר 'יפלו' לשון רבים היינו בכל הנזירים].

מי שנזר נזירות ארוכה מל' יום והשלים נזירותו בחוץ לארץ ובא לארץ ישראל - לבית שמאי קנסוהו חכמים שיהא נזיר ל' יום, מפני שגזרו טומאה על ארץ העמים. לבית הלל קנסוהו שיהא צריך לחזור ולמנות כל מניינו. וכן הורו להילני המלכה אחר שנהגה ז' שנים נזירות בחו"ל, שתהא נזירה עוד ז' שנים בארץ ישראל, ובסוף ז' שנים נטמאת וחזרה למנות ז', ונמצאת נזירה כ"א שנה. לרבי יהודה לא הייתה נזירה אלא י"ד שנה (מחלוקתם תבואר להלן בגמרא כ').

יום שישי פרשת נצבים כ"ז אלול תשע"ה

דף כ' ע"א

מי שנזר נזירות ארוכה בחו"ל והשלימה בחו"ל ובא לארץ ישראל, לבית שמאי נזיר ל' יום, לבית הלל צריך לחזור ולמנות כל מניינו. ולמסקנא לדעת שניהם גזרו על אויר ארץ העמים ולא רק על גושה, וגם הנכנס בה בשידה תיבה ומגדל טמא, ולכן סוברים בית שמאי שכיון שהחמירו בטומאתה יותר מבקבר, גלוי לכל שהיא טומאה מדרבנו, ודי לקנסו ל' יום, ואין חשש שיחליף בינה לטומאת קבר דאורייתא, ולבית הלל גזרו משום טומאת קבר דאורייתא, ולכן צריך לחזור ולמנות כל מניינו.

לרבי יהודה הילני המלכה לא הייתה נזירה אלא י"ד שנים ז' בחו"ל וז' בארץ ישראל, היינו משום שסובר כבית הלל, אלא שסובר שלא נטמאה כלל, שאילו סבר כבית שמאי, וחזרה למנות בארץ ל' יום, ונטמאת בסוף ל' יום ונסתרה כל הנזירות ז' שנים - היה צריך לומר שהייתה נזירה י"ד שנה ול' יום. [ואין לומר שמנתה בחו"ל ז' שנים פחות חודש, ובסוף החודש שמנתה בארץ נטמאה, שכמו שלת"ק לא היו מובלעים אלו באלו, אלא מנתה ז' בחו"ל ובסוף ז' שמנתה בארץ נטמאה, כך גם לרבי יהודה].

מי שכת אחת של עדים מעידה שנזר שתיים ואחת מעידה שנזר חמש - לתנא דמתניתין: לבית שמאי נחלקה עדותן ואין כאן נזירות כלל [ואין אומרים שתיקה כהודאה: א. שמכחיש כל אחת מהן. ב. אומר שאינו יודע. ג. העידו שתי הכיתות יחד, וכיון שמכחישים אלו את אלו לא הוצרך להכחישם], ולבית הלל יש בכלל חמש שתיים, ויהא נזיר שתיים. לרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה: לכו"ע יש בכלל חמש שתיים, ונחלקו בכת אחת, עד אחד מעיד שתיים והשני מעיד חמש, שלבית שמאי נחלקה עדותם, ולבית הלל בכלל חמש שתיים.

עד אחד אומר חמש ולא שתיים, והשני אומר שתיים ולא חמש - לכו"ע נחלקה העדות ואין כאן נזירות. אחד אומר 'אחת ושתיים', והשני אומר 'שלוש ארבע וחמש' - לרב לכו"ע נחלקה עדותו, לרב חמא וכן סברי במערבא - גם בזה נחלקו בית שמאי ובית הלל, שאין זו הכחשה, שלא הוצרך השני למנות מה שכבר מנה ראשון.

הדרן עלך מי שאמר

דף כ' ע"ב

פרק רביעי - מי שאמר (ב')

'הריני נזיר', ושמע חבירו ואמר 'ואני', וכן אמר אדם שלישי - כולם נזירים. הותר הראשון - הותרו כולו, הותר האחרון - הוא מותר והשאר אסורים.

'הריני נזיר', ושמע חבירו ואמר 'פי כפיו' ו'שערי כשערו' - הרי הוא נזיר.

'הריני נזיר' ואמרה אשתו 'ואני' - שניהם נזירים, ומפר את שלה ושלו קיים. 'הריני נזירה' ואמר בעלה 'ואני' - שניהם נזירים ואינו יכול להפר.

אמר בנוכחות אשתו: 'הריני נזיר, ואת', ואמרה 'אמן' - שניהם נזירים, ויכול להפר את שלה ושלו קיים. אמרה היא: 'הריני נזירה, ואתה', ואמר 'אמן' שניהם נזירים, ואינו יכול להפר.

שבת קודש פרשת נצבים כ"ח אלול תשע"ה

דף כ"א ע"א

התפסת נזירות בניירות חבירו היינו רק בתוך כדי דיבור, לריש לקיש - שכולם אמרו 'ואני' תוך כדי דיבור של הראשון, והוא שיעור ג' תיבות 'שלום עליך רבי', ולכן דווקא ג' בני אדם יכולים להתפס בניירות הראשון ע"י אמירת 'ואני', לרב יהודה נשיאה גם רביעי יכול להתפס, כיון שאמר 'ואני' לאלתר לאחר כדי דיבור, אבל חמישי לא מפני ששהה קצת אחר כדי דיבור, והיינו משום שסברו שכולם מתפס בדיבורו של ראשון, אמנם למסקנא מפורש בברייתא שכל אחד מתפס בחבירו, ויכול כל אחד להתפס תוך כדי דיבור של חבירו עד עולם.

דף כ"א ע"ב

'ידי נזירה' 'רגלי נזירה' 'פי נזירה' 'שערי נזירה' - לא אמר כלום, שאין הנשמה תלויה באברים אלו. 'ראשי נזירה' 'כבדי נזירה' - הרי זה נזיר, שהנשמה תלויה בהן. אבל שמע חבירו נודר בנזיר, ואמר 'פי כפיו' ו'שערי כשערו' - הרי זה נזיר, שמפרשים כוונתו 'יעשה פי כפיו מיין' ו'שערי כשערו' מלגוד. [ואפילו לרבי שמעון שאינו נזיר עד שיזיר מכל דיני נזירות בלשון זה נעשה נזיר, שלא גרע מידות. וכן אם אמר 'ידי כידו' ו'רגלי כרגלו' הרי הוא נזיר, שמפרשים דבריו שידי כידו מלהטמאות למתים, ורגלי כרגלו מלהכנס לבית הקברות].

איבעיא אם הפרת הבעל עוקרת הגדר מעיקרו או גוזזתו מכאן ולהבא, ונפק"מ באשה שנדרה בנזיר, ואמרה חברתה 'ואני', והפר בעל של ראשונה את נדרה, שאם עוקר - גם השניה מותרת, ואם גוזז מכאן ולהבא - השניה אסורה. [וכן נפק"מ לראשונה עצמה, אם שתתה יין וגלחה במזיד לפני ההפרה ואח"כ הפר לה, אם לוקה, וכן אם נטמאה בשוגג קודם ההפרה, אם מביאה עולת עוף ואשם]. והמסקנא להלן (דף כ"ב).

שינוי במשנה: 'הריני נזירה' ואמר בעלה 'ואני', אינו יכול להפר נזירותה - בתחילה סברו שהוא מפני שהבעל עוקר

הנדר, ונמצא מתיר גם את נדרו [ואסור לעשות כן משום 'לא יחל'. לר' אליהו: כיון שרשאי להפר לאשתו אינו עובר, אלא כיון שעוקר ממילא משתמע שמתכוין לקיים נדרה, שאל"כ לא יחול דיבורו שהרי כשיפר לה יותר גם הוא]. למסקנא: גם אם בעל מיגז גיז, כיון שאמר 'ואני' קיים נדרה, וכל זמן שלא שאל על הקמתו אינו יכול להתירה.

האשה שנדרה בנזיר, והפרישה בהמתה, ואח"כ הפר לה בעלה - אם הייתה הבהמה של בעלה, תצא לחולין, שלא הקנה לה בעלה אלא אם צריכה לקרבנות. ואם היא שלה - החטאת תמות, ואינה יוצאת לחולין, והיינו אף אם בעל עוקר הנדר, כיון שגמרה בדעתה להקדישה, הרי היא כחטאת שמתו בעליה. [ויש גורסים שהיינו כיון שנזיר נקרא חוטא על שציער עצמו מן היין, אמנם אעפ"כ אינה קרבה, אכן להלן יבואר שלשיטה זו שנקרא חוטא, חטאת העוף קרבה אף לאחר הפרה, ועיין תוס' להלן כ"ב].

יום ראשון פרשת וילך כ"ט אלול תשע"ה

דף כ"ב ע"א

ברייתא: האשה שנדרה בנזיר ונטמאת ואח"כ הפר לה בעלה - מביאה חטאת העוף, אך לא עולת העוף ולא אשם, והיינו משום שהבעל עוקר הנדר מעיקרו, ורק החטאת קרבה כדעת בר פדא שנזיר נקרא חוטא על שציער עצמו מן היין.

ברייתא: אשה שנדרה בנזיר ואמרה חברתה ואני, והפר בעלה של הראשונה, גם שניה הותרה. ונפשטה האיבעיא שבעל מיגז גיז. [היינו לחכמים החולקים על בר פדא, ולבר פדא הבעל עוקר, כמבואר בברייתא הקודמת]. המשך הברייתא: רבי שמעון אומר: אם אמרה השניה 'הריני כמותך', גם היא ניתרת בהפרת ראשונה. [שהרי זו כהתנתה שאם תהא חברתה מותרת, מעולם לא קיבלה נזירות. לר"י: אין מחלוקת, ורבי שמעון בא להוסיף על דברי ת"ק. לרבינו פרץ: רבי שמעון בא לחלוק, שאף באמרה 'ואני' מפרשים כוונתה - 'כמותך', וניתרת בהפרת ראשונה].

דף כ"ב ע"ב

'ככר זה עלי כבשר זבחי שלמים' מסתפק רמי בר חמא אם בעיקרו מתפס, והיינו באיסורו שלפני הזריקה, או בהתירו שלאחר זריקה מתפס. למר זוטרא היינו אותה איבעיא כאן באשה שנדרה בנזיר ואמרה חברתה ואני. [י"מ שכוונתו לדחות מה שפשוט שבעל מיגז גיז, שאפשר שעוקר ואעפ"כ אסורה זו שאמרה 'ואני' משום שהתפסה בעיקרה. לתוספות כוונתו לפשוט ספיקו של רמי בר חמא מכאן, שכשם שהבעל מיגז גיז כן בעיקרו מתפס]. ויש דוחים שכאן שאם התפסה בסופה אין שום איסור, מסתבר שנתכוונה להתפס בעיקרה, אבל בשר שלמים שאף אחר זריקה עדיין קדוש לענין איסור אכילה חוץ לירושלים [ואסור לאכלו בטומאה], אפשר שהתפס בו לאחר זריקה.

איבעיא בנדרה נזירות ואמרה חברתה 'הריני בעקבייך' - אם היינו 'כסופך', ואם הותרה הראשונה גם היא מותרת, או שמתפסה בעיקרה, וגם אם הותרה הראשונה תהא אסורה. והגמרא רוצה להוכיח ממה ששינוי במשנתנו שאם קיבלה נזירות ואמר בעלה 'ואני', שאינו יכול להפר, והיינו משום שכוונתו כסופך [שאמירת 'ואני' ע"י בעלה הרי זה כ'הריני בעקבייך' של אדם זר, כיון שבידו של בעלה להתירה], ולכן אינו יכול להפר כיון שגם נזירותו תופר. ודחו שאף אם אין נזירותו מופרת אינו יכול להפר, משום שבאמירת 'ואני' קיים נדרה.

ברייתא: 'הריני נזיר ואת' - תלה נדרו בנדרה, ואם לא אמרה 'אמן' גם הוא מותר, ואם אמרה אמן שניהם אסורים. רב יהודה מוסיף בדברי הברייתא כמו ששינו במשנה - שיכול להפר את שלה, שבעל מיגז גיז, והיא מותרת והוא אסור. לאביי: בברייתא תלה נדרו בנדרה, וסברה הברייתא שהבעל עוקר הנדר, ולכן אינו יכול להפר, שגם הוא יותר ועובר בבל יחל, והמשנה שאמרה שיכול להפר את שלה ושלו קיים הוא משום שאמר 'ואת' בלשון שאלה, אך הוא נזיר גם אם היא אינה מקבלת, ולא תלה נדרו בנדרה, ולכן מפר את שלה ושלו קיים.

א' דראש השנה תשע"ו

דף כ"ג ע"א

האשה שנדרה בנזיר והייתה שותה ביין ומטמאה למתים - הרי זו סופגת את הארבעים, הפר לה בעלה והיא לא ידעה אינה לוקה, לרבי יהודה סופגת מכות מרדות מדרבנן מפני שנתכוונה לאיסור במזיד. [בדרך כלל מכות מרדות היינו עד שתצא נפשה או עד שמקבל עליו, ורבי מסתפק שמא היינו דווקא כשמלקים אותו לכפיית קיום מצוה, אך כאן שלוקה על שעברה עבירה שמא לוקה רק מ' כשיעור מלקות דאורייתא].

'אשה הפרם וה' יסלח לה' - הפסוק מדבר באשה שהפר לה בעלה והיא לא ידעה, ועברה על איסורי נזירות, שצריכה כפרה וסליחה. וכשהגיע רבי עקיבא לפסוק זה בכה, מה מי שנתכוין לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה טעון כפרה וסליחה, המתכוין לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה.

'ולא ידע ואשם ונשא עונו' - לת"ק: מה מי שנתכוין לעלות בידו בשר טלה ועלה בידו בשר חזיר, כגון חתיכה ספק של שומן ספק של חלב, אמר קרא 'ונשא עונו', ק"ו למי שנתכוין לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר. לאיסי בן יהודה: מדובר בהיו לפניו שתי חתיכות, אחת של חלב ואחת של שומן [שסובר שרק באופן זה חייב אשם תלוי], וק"ו למי שנתכוון לבשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר. ועל דבר זה ידו הדווים.

'כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם' - לרבי יוחנן: שנים שצלו פסחיהן, אחד אכלו לשם מצוה - צדיקים ילכו בהם, ואחד אכלו לשם אכילה גסה - ופושעים יכשלו בהם. לריש לקיש באופן זה אינו מצוה מן המובחר אך אינו נקרא רשע, שהרי אכל פסח [היינו באינו רעב לאכול בתאבון, שאילו נפשו קצה בה מרוב שובעו אינה נחשבת אכילה ולא יצא], והפסוק מדבר בב' בני אדם שאשתם ואחותם עמהם, זה נזדמנה לו אשתו - צדיקים ילכו בהם, ולזה נזדמנה אחותו - ופושעים יכשלו בהם. למסקנת הגמרא: הפסוק מדבר באותו דרך שהצדיק הולך נכשל בה הרשע, והיינו כלוט ושתי בנותיו, שבאותו מעשה הן נתכוונו לשם מצוה והוא נתכוון לשם עבירה.

'וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כולה משקה...' - כל הפסוק נאמר על שם עבירה, וישא - 'ותשא אשת אדוניו את עיניה', את עיניו - 'כי ישרה היא בעיני', וירא - 'וירא אותה שכם', את כל ככר הירדן - 'כי בעד אשה זונה עד ככר לחם', כי כולה משקה - 'אלכה אחרי מאהבי גותני לחמי ומימי צמרי ופשתי שמני ושיקויי'.

נקוד על וי"ו של 'ובקומה' האמור בבכירה - ללמד שבשכבה לא ידע אך בקומה ידע, ולא היה לו לשתות בלילה שלאחריה, ולכן לא נחשב אנוס.

'אח נפשע מקרית עוז ומדינים כבריח ארמון' - 'אח' זה לוט שנקרא אח לאברהם, 'נפשע מקרית עוז' - שפירש מאברהם שנקרא 'צור', 'ומדינים' - ע"י הריב שהיה ביניהם ומחמתו נפרדו, 'כבריח הארמון' - גרם שנועלים הארמון, שעמונים ומואבים אסורים לבא בקהל.

דף כ"ג ע"ב

'לתאזה יבקש נפרד ובכל תושיה יתגלע' - זה לוט שביקש להפרד מאברהם כדי למלאות תאוותו בעבירה, ונתגלה קלונו בבתי כנסיות ובתי מדרשות שאסורים עמו ומואב בקהל ה' לעולם.

תמר זינתה ונתכוונה לשם שמים, ויצאו ממנה מלכים - דוד, ונביאים - אמוץ וישעיה.

לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמן, שמתוך שלא לשמן בא לשמן. [והיינו להתגדר ולקנות שם, אבל לקפח אחרים - נוח לו שלא נברא]. שבשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק הרשע זכה ויצאה ממנו רות בת בנו של עגלון. גדולה עבירה לשמה כמצוה שלא לשמה - שנאמר 'תבורך מנשים יעל אשת חבר הקני' - מנשים שבאהל - שרה רבקה רחל ולאה - תבורך.

'בין רגליה כרע נפל...' שבע לשונות - שבעל אותה ז' פעמים. כל טובתן של רשעים אינה אלא רעה אצל צדיקים - שנאמר 'השמר לך מדבר עם יעקב מטוב ועד רע', ולא נהנית יעל מהעבירה - שנתן בה זוהמה.

אין הקב"ה מקפח אפילו שכר שיחה נאה - שבכירה קראה בנה 'מואב' ואמר רחמנא 'אל תצר את מואב ואל תתגר בהם מלחמה' אך מותר לצערם, וצעירה שקראה 'בן עמי' אמר רחמנא 'אל תצורם ואל תתגר בהם'.

לעולם יקדים אדם לדבר מצוה - שבשכר לילה שקדמה בכירה לצעירה, זכתה וקדמה ד' דורות למלכות.

ב' דראש השנה תשע"ו

דף כ"ד ע"א

האשה שנדרה בנזיר והפרישה קרבנות נזיר טהור ואח"כ היפר לה בעלה - אם היו משל בעלה יצאו לחולין. ואם שלה: חטאת - תמות, שצריכה כפרה על שציערה עצמה מן היין, ודינה כחטאת שמתו בעליה. עולה - תקרב [גם לרבי ישמעאל הסובר בעולת נזיר טמא שאיננה דורון - מודה בעולת נזיר טהור], שלמים - יקרבו, ונאכלים ליום אחד כחומר שלמי נזיר [אף אם הבעל עוקר הנזירות מעיקרה - כיון שהוקדשו לשלמי נזיר יאכלו כחומרם. והזרוע אסורה לזרים, ומה שאמרו ש'אין להם זרוע' היינו שאין מקיימים בה תנופה, ולר"ת היינו שאינה מתבשלת עם האיל], ואין טעונים לחם [שנאמר 'על כפי הנזיר' וכיון שהפר לה אין כאן כפי הנזיר. ואם כבר הקדיש לחם - אם בעל עוקר הנדר מעיקרו צריך פדייה מדרבנן, ואם בעל גוזז הנדר צריך פדיון מדאורייתא, ומועיל פדיון, שאינו קדוש קדושת הגוף עד שישחט עליו הקרבן].

הפר לה בעלה והיו לה מעות סתומים לקרבנותיה - יפלו לעולות נדבה [לקיץ המזבח, ונסכיה משל ציבור], מעות מפורשים - דמי חטאת ילכו לים המלח, ולא נהנים מהם מדרבנן אך אם נהנה אינו מועל [כיון שהולכים לים המלח אינם 'קדשי ה'". וכן לעיל בהופרשה בהמה לחטאת שהיא למיתה, אין נהנים ממנה ואם נהנה לא מעל]. ובדמי עולה יביאו עולה [שהיא לדורון], ומועלים בהם כיון שקרבים על המזבח. ובדמי שלמים יביאו שלמים, ונאכלים ליום אחד

כדין שלמי נזיר, ואינם טעונים לחם כדלעיל.

אשה שחייבת בקרבן עולה ויורד ובעלה עשיר - לרבי יהודה חייב הבעל להביא עליה קרבן עשיר, שהבעל חייב בכל קרבנותיה שהיא חייבת [כגון קרבן יולדת וזבה, אך לא נדרים ונדבות. ודווקא אלו שנתחייבה בהן משנשאת], לחכמים הבעל פטור.

משנתנו ששנתה שאם הפרישה בהמות בעלה לקרבן נזיר ואח"כ הפר לה תצא לחולין, ללשון ראשון בדעת רב חסדא: חכמים היא, שאין בעלה משועבד לקרבנותיה, ולכן הגם שהקנה לה בהמתו [כלומר, שאמר לה קודם שנדרה: 'אם תצטרכי לקרבנות תקחי מבהמותי', שאילו נתן לה כעת לנזירותה הרי קיים נדרה ואינו יכול להפר], היינו רק אם היא צריכה לה, וכיון שהפר לה ואינה צריכה שוב אינה שלה. אבל לרבי יהודה שמשועבד לה, דין בהמתו כדין בהמתה ואינה יוצאת לחולין. ודחה רבא: אפילו לרבי יהודה, שכשמפר לה נמצא שלא היה משועבד לה. ללשון שני בדעת רב חסדא: רבי יהודה היא, ובנמצא שאינה צריכה לא היה משועבד, אבל לחכמים כיון שבהכרח מדובר בנתן לה בהמה, הרי זו מתנה גמורה, ודינה כבהמה שלה שאינה יוצאת לחולין. לרבא: גם לחכמים לא הקנה לה אלא אם היא צריכה לה.

דף כ"ד ע"ב

האופנים שהייתה הבהמה משלה שאין לבעלה רשות בה: א. שקמצה מעיסתה [ובאופן שאמר לה צאי מעשה ידיך במזונותיך, ונתרצית בכך, והותירה ממעשה ידיה, שאל"כ מותר מזונותיה לבעלה. להר"ם: אפילו לא אמר 'צאי...', שמותר מזונות שהוא לבעלה היינו דווקא שהזולו המזונות, ולא כשפיחתה מפיה ולא אכלה כדי שובע]. ב. נתן לה אדם אחר מתנה על מנת שאין לבעלך רשות בה [ואמר לה גם: שיהא שלה למטרה מסויימת, כשיטת רב בנדרים, שהלכה כמותו].

האיש מדיר את בנו בנזיר (ואין האשה מדרת בנה בנזיר), ויכול למחות בין הוא ובין קרוביו [הלכה למשה מסיני], לפיכך אם מיחו בדיבור או במעשה - שגילח או שגילחוהו קרובים, והיו לו מעות או בהמות סתומים או מפורשים לנזירותו, דינם כדין קרבנות אשה שהפר לה בעלה, וקרבים השלמים בלא לחם. וכן הדין במפריש מעות לנזירותו ומת. וכן בהפריש ואבדו, והביא אחרים תחתיהם, ואח"כ נמצאו הראשונים. וכן שלמי נזיר ששחטם שלא לשמם, או שהביא איל בן שנה במקום בן שתי שנים, שכשרים ואין עולים לחובתו - דינם כנ"ל שנאכלים כחומר שלמי נזיר, וקרבים בלא לחם, ובלא זרוע [שאינה מונפת, ואינה מתבשלת עם בשר האיל].

יום רביעי פרשת וילך ג' תשרי תשע"ו

דף כ"ה ע"א

שנינו: הפריש מעות סתומים לנזירותו ומת, יפלו לנדבה, ואף שדמי חטאת (ושלמים) מעורבים בהם, [ואין לתרץ משום שראויים כל המעות להביא בהם עולה: א. כיון שמת לא שייך שימלך, והרי הם כמפורשים גם לחטאת. ב. דווקא באמר 'אלו מעות לנזירותי' יכול להביא בכלם קרבן אחד, ש'לנזירותי' משמע גם למקצת נזירותו, אבל אמר 'לקרבנות נזירותי' חייב להביא מהם שלשת הקרבנות], לרבי יוחנן: הלכה למשה מסיני. לריש לקיש: שנאמר 'לכל נדריהם ולכל נדבותם', התורה אמרה שמותר נדר יהא לנדבה, ובהכרח היינו במותר דמים שחטאת מעורב בהן, שאילו מותר נדר עולה ושלמים פשיטא שיקרבו עולה ושלמים. אבל מעות מפורשים לדמי חטאת יפלו לים המלח, שכשם שולד חטאת

מתה ואינה לנדבה כך מותר חטאת מפורש.

'רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה', ועשית עולותיך הבשר והדם...': קדשיך - אלו התמורות, אשר יהיו לך - אלו הוולדות, כדרך שאתה נוהג בעולה ושלמים כך תנהג בתמורתן ויולדן, אבל ולד חטאת הלכה למשה מסיני שתמות. ולולי הפסוק בעולה ושלמים היינו אומרים שגם הם ימותו, ואף שההלכה נתקבלה רק בולד חטאת, היינו אומרים שההלכה היא שולד חטאת תמות בכל מקום ולא כעולה ושלמים שהם ימותו בבית הבחירה.

דף כ"ה ע"ב

הלכה למשה מסיני חמש חטאות מתות - ולדה, תמורתה, מתו בעליה, נתכפרו בעליה באחר, עברה שנתה.

הלכה למשה מסיני שכל שבחטאת מתה באשם תקרב עולה, ומדרבנן תרעה עד שיפול בה מום, ותמכר, ויפלו דמיה לנדבה, גזירה לאחר שנתכפרו בעליו באחר, אטו קודם שנתכפר.

המיעוט 'רק קדשך' בא למעט שולד חטאת ותמורת אשם אסור להקריבן בתורת חטאת ואשם, ואם עבר והקריב עובר בעשה, שלא הבא מכלל עשה - עשה.

אשם שניתק לרעייה ושחטו לשם עולה כשר, ומדאורייתא אפילו לא ניתק רק כל שנאבד ונתכפר בעליו באחר, ונמצא ושחטו לשם עולה כשר, שנאמר 'אשם הוא' - שיהא לאחר הכפרה עומד לעולה, אף לפני העקירה, ומדרבנן צריך שיהא ניתק לרעייה אטו קודם שנתכפר.

יום חמישי פרשת וילך ד' תשרי תשע"ו

דף כ"ו ע"א

דברי רבי יוחנן שהלכה היא בנזיר שמעות סתומים שדמי חטאת מעורבים בהם יפלו לנדבה - לא דווקא נזיר, אלא גם כל הדומה לו שמביאים על דבר אחד ב' קרבנות, כגון יולדת ומצורע, אך לא כשבאים הקרבנות מחמת שני דברים, כדלהלן.

מי שהיה מחוייב חטאת מפני שאכל חלב, ואמר 'הרי עלי עולת נדבה', והפריש מעות ואמר 'הרי אלו לחובתי' - אינו יכול להוציא כל המעות רק על חטאת או רק על עולה, ואין לו תקנה עד שיביא ב' בהמות, ויחלל קדושת חטאת שבמעות על בהמה אחת וקדושת עולה על השניה. מת והניח המעות סתומים - ילכו לים המלח, שההלכה למשה מסיני שמעות סתומים ילכו לנדבה נאמרה רק בנזיר ודומה לו, שהחטאת והעולה באים מחמת דבר אחד.

נזיר שהיו לו מעות מפורשים, ששינו שדמי חטאת ילכו לים המלח - לרב אשי לא דווקא בהפריש ג' צבורים ואמר 'אלו לחטאתי' ו'אלו לעולתי' ו'אלו לשלמי', אלא אפילו הפריש צבור אחד ואמר 'אלו יהא לחטאתי ולשלמי ולעולתי' הרי הם מפורשים בתערובת וילכו כולם לים המלח, וסתומים הנופלים לנדבה היינו באומר 'אלו לחובתי'. ולא יכא דאמרי בדעת רב אשי: אפילו לא אמר 'אלו לחטאתי' וכו' אלא אמר 'אלו לחובתי' הרי הם מפורשים בתערובת וילכו לים המלח, ומעות סתומים שיפלו לנדבה היינו כשאמר 'אלו לקרבנות נזירותי'. [וכן הדין כשאמר 'לנזירותי', שהרי אז יכול להביא בכולן קרבן אחד].

מעות סתומים שהפריש מקצתן לחטאת והשאר עומד לעולה ושלמים - שוב אין דינם כמעות סתומים שיפלו לנדבה, אלא יביא בחציים עולה ובחציים שלמים, שלא נתקבלה הלכה אלא כשדמי חטאת ביניהם.

דף כ"ו ע"ב

תוקף קדושת היום כי הוא נורא ואיום... ותזכור כל הנשכחות ותפתח את ספר הזכרונות וחותם יד כל אדם בו..." ומה מחכה בשנת תשע"ו "כמה יעברון כמה יבראון מי..." ומתבוננים כיצד אעבור ואזכה בדין איזה זכות יציל אותי, כן כן תודה לה' עשיתי מצוות ומעשים טובים במשך השנה אבל האם כל זה די להצילני, האם השתדלתי במיטב יכולתי לחדד ולשנן את לימודי כדי לקיים מצות תלמוד תורה כדת וכדין וכו', וכי מגיע לי שהקב"ה יתן לי שנה טובה ומתוקה בזמן שכל החיים שקבלתי עד עכשיו הכל היה במתנה מהמכלכל חיים בחסד... לא מגיע לי כלום, וכי פרעתי כבר חובי שאני חייב לו על כל החסד שהוא יתברך עשה עמי בשנת תשע"ה שיש לי זכות לעבור תשע"ו?

אין לנו אלא לצעוק לאבינו שבשמים "אדון אם מעשים אין בנו שמך הגדול יעמד לנו ואל תבא במשפט עמנו", הרי אנו מכניעים עצמינו לפניך נא תמלוך עלינו ותצילנו, וכלשון הרמב"ם (פירוש המשניות ר"ה פ"ד) ש"ר"ה ויוה"כ הם ימי עבודה והכנעה ופחד ומורא מהשם ויראה ממנו ומברח ומנוס אליו".

פתאום מראש התורן נשמע קול מבשר המבשר ואומר: מגיעים! הנה רואים כבר יבשת ארץ יעדנו! רוח חדשה נופחת בכל הנוסעים כולם קמים בזריזות ועומדים על קצה אצבעותיהם וקופצים להרים את עצמם לראות את מקור חפצם, קול השמחה הולך וגובר, הספינה העלובה מתקרבת יותר ויותר השמחה הולכת וגודלת וכאיש אחד בלב אחד כולם פורצים בשירה בזמרה ובריקודים, הם לא מאמינים למראות עיניהם, איזה נס! שרדנו וניצלנו את כל הסכנות שהיו עלולות לעבור עלינו שסיכנו את חיינו, לחיים לחיים!

כשערב ראש השנה הולך ומגיע בעזה"ת מתקרבים לקצה הים, ת"ל שרדנו וניצלנו מכל הסכנות שהיו עלולים לבא רח"ל במשך שנת תשע"ה, אין שמחה כשמחתינו, קבלנו במתנה חיים טובים במשך שנה זו, לא היינו ראויים לכך לא היינו זכאים לכך - מכלכל חיים בחסד, עלינו לשמוח להודות ולהלל למי שעשה לנו את כל הנסים האלו שהוציאנו מיגון ואפלה והפחד (וכלשון הרמב"ם הנ"ל) של ימי הדין דאשתקד לשמחה ויו"ט ואור גדול על קבלת שלש מאות ושישים וחמשה ימים טובים של חיים ושובע ושלוש,

"חדות ה' היא מעוזכם" לשמוח בהשם ובהחסדים שעשה לנו במשך תשע"ה, ועל כל החסד אשר עתיד לעשות עמנו במשך תשע"ו הבעל"ט, ע"י מצות ושמחת בכל הטוב נזכה...

לתחל שנה וברכותיה

נזיר שהפריש מעות לקרבנותיו ומת, אם אמר 'אלו לחטאתי והשאר לשאר נזירותי' - דמי חטאת ילכו לים המלח, והשאר חציו לעולה וחציו לשלמים [ולא יפלו לנדבה, כיון שאין דמי חטאת ביניהן כנ"ל], ואם נשתמש ברוב המעות מעל, שאי אפשר שלא השתמש בדמי העולה, אבל אם השתמש רק במקצתן לא מעל, שמא לא השתמש בדמי העולה, ובדמי שלמים אין מועלים כשם שאין מעילה בבהמת שלמים. אמר 'אלו לעולתי, והשאר לשאר נזירותי' - בדמי עולה יביאו עולה, ומועלים בהם, והשאר יפלו לנדבה, שדינם כמעות סתומים, כיון שיש דמי חטאת ביניהם, ואם נשתמש ברוב המעות מעל, שאי אפשר שלא השתמש בדמי החטאת, אבל אם השתמש רק במקצתן לא מעל, שמא לא נשתמש אלא בדמי השלמים. [ואף שכל המעות נופלים לנדבה - עולות קיץ המזבח, שיש בהם מעילה, עד שעת הקרבה לא יצא מהם שם שלמים שהיה עליהם].

אמר רב הונא: נזיר שהפריש בהמות סתומות לקרבנותיו, אם הם תמימות, ואינם ממינים הראויים לכך - דינם כמעות מפורשים בתערובת, וילכו כולם לאיבוד, כיון שחלה עליהם קדושת הגוף, ואין נפדים בלא מום. [כחכמים שהמקדיש נקבה לאשם, חל עליה קדושת הגוף]. ודווקא במעות נשנית ההלכה סתומים יפלו לנדבה, ולא בבהמות. אך בהמות בעלי מום דינם כמעות, כיון שראויים להמכר מיד ולקבל תמורתן מעות. [היינו לפירוש הקונטרס שהסיקו התוספות להלן (כ"ז). ולפירוש א': בתמימות כיון שצריך שהייה עד שיהיה בו מום, חוששים שמא במשך הזמן נתן לבו להזכיר שם חטאת על אחת מהן, אבל בעלות מום, כיון שראויות להמכר מיד ולקנות קרבנות, דינן כמעות סתומים ויפלו לנדבה, שכיון שא"צ להשהותן אין חשש שקרא על אחת מהן שם חטאת].

נזיר שהפריש ג' חתיכות כסף לקרבנותיו - לרב נחמן דינן כמפורשים בתערובת, וילכו כולם לאיבוד, כיון שאין דרך למכור כספיו מיד עד שימצא אדם הצריך להם וימכרם ביוקר, ורק במעות ובדומה להם נאמרה ההלכה. [לפירוש הקונטרס. ולפירוש א': כיון שיש בהן שהייה, חוששים שמא במשך הזמן הפריש אחת החתיכות לחטאת]. לרב נחמן בר יצחק גם חתיכות כסף נחשבות כמעות סתומים, שפעמים קונים בהם מיד, אבל קורות שדרך להשהות עד שימצא אדם הצריך לקנותם לצורך בנין, הרי הם כמפורשים בתערובת.

יום שישי פרשת וילך ה' תשרי תשע"ז

דף כ"ז

חייבי קניין, או נזיר טמא שהפריש תורין ובני יונה, ולא פירש בשעת לקיחה איזו לחטאת ואיזו לעולה, ומת - לרב הונא ורב נחמן ורב נחמן בר יצחק שדווקא במעות סתומים נתקבלה הלכה שיפלו לנדבה, דין העופות כמפורשים וימותו. ורב שימי בר אשי דייק מדברי רב חסדא שאמר שאין קניין מתפרשות איזו לחטאת ואיזו לעולה אלא או בשעת לקיחת הבעלים או בעשיית כהן, שנאמר 'ולקחה שתי תורים או שני בני יונה, אחד לעולה ואחד לחטאת... ועשה הכהן את האחד חטאת ואת האחד עולה' - אמר רחמנא שאם לא פירש הבעלים בשעת לקיחה דינם כסתומים עד שעת עשייה. ומשמע שאם לא פירש הבעלים בשעת לקיחה, דינן כסתומים גם לענין שאם מת נופלים לנדבה כדין מעות סתומים.

נזיר שהביא ג' בהמות ולא פירש - הראויה לחטאת תקרב חטאת, לעולה תקרב עולה, לשלמים תקרב שלמים. ואין אומרים שכיון שלא פירש איזו לחטאת ואיזו לעולה דינן כסתומות, כיון שמוכח מגוף הבהמה איזו ראויה לכל קרבן, ואין דומה לקינים שגזירת הכתוב שאם לא נתפרשו בשעת לקיחה דינן כסתומות עד עשיית הכהן.

האיש מגלח על נזירות אביו, היינו בזמן שהיה אביו נזיר, והפריש מעות סתומים לנזירותו, ומת, ואמר הבן הריני נזיר על מנת שאני מגלח על מעות אבי. אף שאם אכל אביו חלב והפריש מעות לחטאתו ומת, ונתחייב הבן בחטאת, אינו מביא חטאתו ממעות שהפריש האב - הלכה היא בנזיר. אבל נדר בחיי אביו, הניח אביו מעות סתומות - יפלו לנדבה, הניח בהמות מפורשות - חטאת תמות, עולה תקרב עולה, שלמים יקרבו שלמים.